

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XLVIII. Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

fert tractatum futuræ electionis, quæ ante mortem Prælati reprobatur, argum. c. bonæ 36. hoc tit. & c. constitutis 11. de concess. præbendæ. Denique si concessio fiat personæ, non tantum pro vna vice, sed absolute & in perpetuum, seu ad vitam eius, tum consistere fortasse poterit, si Superioris consensus atque aliæ solemnitates adhibeantur; dummodò fiat modo possibili, & à sacris canonibus non reprobato. Cuiusmodi concessio hæc fuerat, vt Monachus in duobus monasteriis intutatus, seu Capitularis existeret; quod sacris canonibus, & ecclesiasticæ traditioni repugnat.

Cæterum decisioni huius c. obstare videtur c. cum ecclesia, quod est 3. de causa possessionis & propriet. in quo cuiusdam Episcopi electio, ad quam alterius ecclesiæ clericus vocati non fuerunt, rescinditur, & clericus in pristinam quasi possessionem reducitur, postquam ostenderunt, ipsos trium immediate antecedentium Episcoporum electioni interfuisse, & vocem habuisse, tunc verò non vocatos, sed contemptos fuisse: ergo idem in hoc casu responderi debuit. Respondeo ex doctrina Gl. hic ver. quo iure, Anton. n. 6. Abb. n. 2. Casus vtriusque esse valde diuersos; Primò, quia in cit. c. 3. cumulabatur actio petitoria, cum possessorio: hic autem nulla fit mentio possessionis, aut spoliationis, credibile enim est, hanc fuisse primam electionem, post transigum Abbatum duorum ad aliud Monasterium; sed agebatur hic actio confessoria, vt declararetur ipsis ius suffragij competere, & ideo contemptos esse, atque electionem rescindendam.

Secundò, Tametsi ponamus, Abbates illos fuisse in possessione electionis, quia aliquando vnà cum aliis fratribus Abbatem elegerant, tanquam ius habentes; tum verò vocatos non fuisse; tamen pro ipsis non ita pronunciaripotuisse, sicuti in casu cit. c. 3. pro clericis. Quia quando ius commune resistit possessioni, ea prodesse non debet possessori, nisi sit colorata, aut habeat præsumptionem pro se; prout videre licet apud Abb. in cit. c. 3. n. 2. Idque maximè locum habet in benefi-

cialibus; aut si agatur ad hoc, vt aliquis electus, aut promotus amoueat, seu electio rescindatur. Hic autem nullus fuit color, causa, siue titulus cohonestans possessionem: nam ea ipsa causa quæ allegabatur, fuit contraria iuri, atque impossibilis; ideoque eueruens penitus intentionem actoris. Imò etiam eueruens commoda possessionis: quandoquidem notorius aut iponte confessus defectus proprietatis elidit possessionem. At verò in casu cap. 3. possessio colorem, ac præsumptionis iuris ac tituli pro se habebat ex longissimi temporis decursu.

Tertiò, Quòd electio, quæ peracta est non vocato eo, qui erat in possessione iuris eligendi, rescindi debeat, id de bonæ fidei possessore intelligendum, non item de possessore malæ fidei, sicuti docent DD. in c. 3. vbi idem Abb. n. 53. Atqui clerici illi in casu eiusdem c. erant in possessione bonæ fidei, vt satis ex textu colligitur: Hi autem Abbates, si possessionem suffragij habuerunt, mala fide, & contra sanctorum canonum decreta eam naçti fuerant, vt ex suprà dictis constat.

CAPITVLVM XLVIII.

Ecclesia.

PARAPHRASIS.

Vacante ecclesia Rothomagensi, conuenientes Canonici ad electionem, in diuersas sententias & suffragia diuisi sunt: Nam quidam eorum in Thomam consenserunt, alij quidam in Cancellarium, cæteri singuli in certas alias personas vota sua direxerunt. Cùm autem controuersia hæc, seu discordia ad Honorium III. Pontificem delata esset, & multa coram eo proposita, repertum est in primis, quòd non maior pars Capitularium absolute loquendo, sed solùm comparatione partium minorum, sua vota in Thomam contulerint. Deinde compertum, quòd post suffragiorum publicationem, & electionis tractatum, ad electionem processum non fuerit: Tametsi enim solemnitas deportationis

ad sellam Episcopalem, siue inthronizatio, & quidem post appellationem interpositam, secuta sit, tamen ea pro electione reputari haud debet: Eapropter Pontifex id, quod circa Thomam factum est, cassauit, sed neque petitionem eorum, qui in Cancellarium consenserunt, admisit.

SUMMARIUM.

1. Ad electionem requiritur, ut fiat à maiore & saniore parte Capituli presentis. Idem requiritur in aliis omnibus Capitularibus seu Collegialibus actibus.
2. Vbi est votorum pluralitas, præsumitur etiam, quod sint vota saniora, donec contrarium probetur.
3. In Ordine Minorum Prouincialis electus à maiore parte Capituli, secundum numerum, non obstante exceptione & contradictione quacunque alterius parte à Generali Ordinis Ministro confirmandus est.
4. In electionibus, in quibus obseruari debet forma c. quia propter, requiritur solemnitas electionis promulgatio verbis concepta; in aliis sufficit factio communem Capituli eligentis consensum declarari.

NOTANDUM I. Ad electionem canonicam requiritur, ut sit facta à maiore & saniore parte Capituli. Ita Gl. hic in not. Innocent. & alij communiter, & habetur etiam in c. quia propter 42. c. Cumana 50. & c. in Genesi 55. hoc tit. Et colligitur aperte ex textu, quod non sufficiat electum esse aliquem à parte saniore, nisi etiam sit pars maior Capituli presentis. Quod verbum *presentis* ideo addo, quia maioritas suffragiorum considerari debet in ordine ad Capitulares, seu Electores presentes, dummodò tantus eorum numerus sit, videl. saltem duæ partes ius suffragij habentium, qui volunt ac possunt interesse secundum Gl. in l. quod maior 19. ff. ad Municip. & constat ex l. 3. ff. Quod cuiusque Vniuersitatis, &c. ut ius Capitularis ad eligendum non desit. Si itaque in Capitulo congregato fuerint viginti Electores, ne-

esse erat vndecim in Thomam consensisse, ut eius electio valere posset: Neque satis fuisset, si decem, quamuis ij ætate, prudentia, & zelo reliquos superarent, consensissent: quòd quidem Pontifex in casu huius c. nulla facta examinatione, nisi suffragia collata in Thomam maioris seu eligentium, seu electi meritis ponderis esse deberent, electionem cassandam duxit; ideo quia ad maiorem partem Capituli non perueniunt. Conuentio Cumana 50. hoc tit.

His adde, quòd non tantum in electionis actu, sed etiam alijs omnibus Capitularibus seu collegialibus actibus, ut firmitas obtineant, necesse sit maiorem partem presentium in Capitulo, legitime, aut saltem valide congregato, consentire, argum. c. 1. & toto tit. De his quæ sunt à maiore parte Capituli, & cit. l. quod maior, Et bene notat Gl. in cit. c. 1. ver. rationabiliter, quòd vbi est votorum pluralitas, præsumitur etiam quòd sint vota saniora, donec contrarium ostendatur, argum. cit. c. 1. & c. dudum 22. hoc tit.

Loquor autem de actibus Capitularibus, seu collegialibus: Aduertenda enim est doctrina Bartoli communiter recepta in l. si uis 36. aliàs incipit *Pomponius*, q. 3. ff. de re iudic. Quòd interdum actus, v. g. presentationis ad beneficium, pertinet ad plures ut singulos, siue ut singulares personas: tunc præualeat consensus partis maioris comparatione partium aliarum, iuxta c. 3. de iure patris. Interdum pertinet actus, v. g. electionis, aut tractatus de alienatione facienda, ad plures ut vniuersos, siue ut corpus Collegij, aut Capituli constituentis; tunc requiritur maior pars Collegij presentis, & ius decernendi habentis. Cum enim difficile, & sæpe impossibile sit, ut omnes cõsentiant, quia varieg sunt hominum persuasiones ac sententiæ; ideo quod maior pars Curia (presentis) effectus, pro eo habetur, ac si omnes egerint, cit. l. quod maior, iun. Gl. ver. Curia.

A tradita verò doctrina excipit Abb. hic n. 6. cum Gl. in Clem. 1. §. Demum, ver. Tertiò vota, de verborum signifi. Si in Ordine Minorum Prouincialis eligatur, valere electionem factam à maiore parte Capituli, citi

Cum in magistrum.

PARAPHRASIS.

Intellexerat Gregorius IX. Pontifex, quod in quibusdam Monasterijs, iure dicec-
sano Episcopo subiectis, in Abbates assu-
merentur, qui ordinem regularem non-
dum professi essent: Hos, siue Monachi,
siue Canonici regulares sint, amouendos
esse respondens, rationem afferens, *Quia
in Magistrum assumi non debeat, qui for-
mam discipuli non assumpsit, nec sit præ-
ficiendus, qui scire non nouit.*

SUMMARIUM.

1. *Non professus in Prælaturam regularem
eligi non potest.*
2. *Neque eidem non professo Prioratus,
aut administratio qualibet in ordine
committi potest.*

NOTANDVM Vn. Qui ordinem pro-
fessus non est, ad prælaturam regularem
promoueri non potest. Ratio datur in textu,
quia talis nouitius & inexpertus esse cen-
setur, & ideo non decet eum fieri Magistrum,
siue Abbatem, aut Præpositum Magistrum:
Consentit c. cum ad nostram 37. hoc tit.
Nam qui in Rectorem, siue Magistrum Mo-
nasterij assumitur, in regula expertus & pe-
ritus esse debet, c. officij 28. hoc tit. Qui au-
tem ordinem nondum professus est, in regula
expertus non censetur, ut dictum in c. cum
ad nostram 37. hoc tit. Hodierno autem iure
c. nullus 28. eod. tit. in 6. requiritur, ut pro-
fessionem expressam aliquis fecerit: Eaque
irrita est, si fiat ante exploratum probati-
onis annum, iuxta Concil. Trident. sess.
25. cap. 15. de Regular. Ideoque his decre-
tis obuiatum fuit abusui, qui olim inualue-
rat, teste Nauarr. consil. 62. de Regularibus;
edit. 2. ut post breuissimum tempus, vid-
vnius aut alterius hebdomadæ, aliqui pro-
fessionem in Religione ederent, tantum, ut
in Abbates, siue Præpositos regulares assumi
posset.

Z z 3

posset.

non sit absolutè maior, sed comparatione
partium aliarum. Veruntamen hoc non di-
citur in §. eius Clement. sed longè aliud de-
cernitur: videlicet nulla habita zeli ad zelum
collatione, aut consideratione, eum, qui à ma-
iore parte Capituli, secundum numerum eli-
gitur, non obstante exceptione & contradi-
ctione quacumq; alteri parte, à generali Or-
dinis Ministro confirmandū esse. Idque spe-
ciale est in electionibus regularium Prælato-
rum, quia in alijs electionibus; quæ per for-
mam scrutiniij, excipi potest contra partem
maioris Capituli, quod non sit sanior, iuxta
c. quia propter 42. hoc tit. Exceptio tamen
hæc, seu oppositio ostendi debet; cum præ-
sumptio pro maiori parte sit, uti supra di-
ctum.

4 NOTANDVM II. In iis electionibus,
quibus obseruari debet forma cit. c. quia
propter, non sufficit communem Capituli
eligentis consensum facto aliquo declarari,
v. g. de portatione ad sedem Prælati, aut col-
locatione super altari: sed requiritur solem-
nis electionis promulgatio, verbis concè-
pta, prout dictum est in cit. c. quia propter, &
traditur in hoc c. Ratio est, quia si verba sint
de substantia actus, factum non æquiualeat
verbis, iuxta c. 1. de Baptismo. At verò in
alijs electionibus, in quibus non obseruanda
est solemnitas, quia propter, necessaria
non sunt verba; sed quomodocumque, seu
verbis seu factis aliquo, consensus eligentium
personam aliquam sufficienter declarata sit,
consenti debet rata electio; quia spectato iure
naturali aliud non requiritur. Ita annotauit
Abb. hic n. 3. & Imola n. 3. ubi ait: *Electio
debet verbaliter exponi, nec sufficit, si facta
sint. Et sic nota, quod ubi verba sunt de sub-
stantia, plus operantur verba, quam factum:
Regulariter autem sufficit, voluntatem ap-
parere, vel facta.* Potest tamen vel statuto,
vel consuetudine receptum esse, ut et-
iam ad alias electiones verba ad-
hibenda sint.

* * *